

Posudek rigorózní práce na téma "Mírové operace v kontextu systému kolektivní bezpečnosti" předložené Mgr. Martinem Popelem.

Aktuálnost tématu je dána rostoucí úlohou mírových misí, která je patrná zejména od konce studené války. K zaznamenání je především účast na řadě operací určených k upevnování mezinárodního míru a bezpečnosti a v této souvislosti šíře jejich úkolů a příslušný mandát. Relevantní je též trend směřující k posilování kompetentních orgánů OSN a především ke zvýšené angažovanosti regionálních organizací v otázkách mezinárodního míru a bezpečnosti. Už z těchto důvodů je volba tématu rigorózní práce Mgr. Martina Popela vhodným počinem skýtajícím možnost přispět do diskuse o mezinárodněprávních aspektech mírových misí i jejich současné úloze v systému kolektivní bezpečnosti. Aktuálnost tématu je spojena i s náročností na jeho zpracování a to jak po stránce formální, tak i obsahové. Je třeba konstatovat, že se autor s těmito nároky dostatečně nevyrovnal.

Aktuálnost tématu

Jak výše uvedeno, sama volba tématu práce je nesporně vhodná, s ohledem na rostoucí roli a význam mírových misí v soudobých mezinárodních poměrech a novodobých krizích. Kromě roviny nové mezinárodně politické reality a její mezinárodněprávní reflexi byly k uchopení též otázky (mezinárodněprávní) související s praxí mezinárodních misí. Pozornost si zasluhovala především aplikace norem humanitárního práva a mezinárodněprávní ochrany lidských práv. Tyto otázky přináší nejenom praxe konkrétních mírových misí, ale jsou i předmětem doktrinního zájmu. Je ke škodě věci, že autor těmto mezinárodněprávním aspektům soudobých mírových misí nevěnoval pozornost. Obdobně se ke zkoumání nabízela i otázka sdílené odpovědnosti příslušných mezinárodních organizací a vysílajících států jakož i případná trestní odpovědnost účastníků těchto misí za protiprávní chování.

Obsahová stránka práce

I když si autor klade za cíl "přiblížit v souvislostech téma mírových operací, jejich právního zakotvení a institucionálního uspořádání", elaborát sám tento cíl naplňuje jen částečně. Autor rostoucí význam mírových misí spíše konstatuje, než by je prokázal hlubší analýzou relevantních otázek a mezinárodněprávních aspektů zmiňovaných výše. Otázka kontextu v systému kolektivní bezpečnosti je relevantní už proto, že se v současnosti promítá v tendenci k užšímu sepětí a propojení mírových operací s opatřeními podle kapitoly VII. Tento trend však autor analýze nepodrobuje. Rovněž otázka nových institucionálních aspektů mírových operací nebyla zpracována dostatečně. Chybí analýza klíčových mezníků transformací mírových sil (Jugoslávie, Somálsko 1991-95), jakož i zásadní význam Brahminího zprávy (Brahmini Report) ve věcech financování a mandátu mírových sil.

Poměrně značný prostor věnuje autor rostoucí úloze regionálních organizací (Evropa a Afrika) při zajišťování mezinárodního míru a bezpečnosti. Nicméně chybí

věcná i obsahová provázanost na instituci mírových sil OSN i systém kolektivní bezpečnosti. Bylo na místě vyrovnat se s relevancí kapitoly VIII. Charty OSN.

K zásadním problémům pak patří strukturální nevyváženost práce a její koncepční nejasnosti. Mírovým operacím OSN je věnována jen malá část práce (str. 18 - 26). Většinu textu zabírá rozbor - spíše politologický, nových bezpečnostních úkolů regionálních organizací. Potřebnou logiku přitom postrádá začlenění pasáže o vztahu NATO a Ruska. Ne zcela jasný je i důvod pro začlenění - po formální stránce dobře zpracovaného - případu Libyjského konfliktu. Z příslušného popisu autor nevytěžil žádný obecnější poznatek svědčící o propojení akcí Rady bezpečnosti a oblastních dohod.

Práce se tak v zásadě rozpadá na dvě nedostatečně propojené a obsahově nevyvážené části. Pasáž o začlenění Armády České republiky do akcí kolektivní bezpečnosti je smysluplná a vcelku dobře zpracovaná. V zásadě však práce jako celek trpí koncepční neujasněností. Samostatným problémem je závěr práce. Autor v něm zcela opomenul hlavní cíl práce, to jest rozbor mírových operací a omezil se na konstatování obecně známých závěrů o klíčové úloze OSN v udržování kolektivní bezpečnosti v současném světě a její nenahraditelnosti.

Formální stránka

Po formální stránce trpí práce značnou nedbalostí. Jednotlivé kapitoly nejsou očíslovány a jejich členění do podkapitol je nepřehledné. Grafická neuspořádanost práce (název kapitoly na konci stránky) zvyšuje dojem nedbalosti. Poznámkový aparát je chudý a neodpovídá svému účelu. V práci je řada pasáží zjevně čerpajících z různých zdrojů aniž jsou však autorem uváděny. Mnohé po sobě jdoucí stránky poznámkový aparát vůbec postrádají, i když citace zdrojů by byla funkční. Soubor literatury dosvědčuje nedostatečnou oporu předloženého textu v odborné literatuře věnované tématu mírových misí, která by mohla inspirovat autorův větší zájem o mezinárodněprávní aspekty zkoumané problematiky. Tím, že se autor omezil převážně na zdroje učebnicové povahy, potřebný mezinárodněprávní rozměr předloženého elaborátu nemohl dosáhnout.

Závěr

Autorova snaha propojit právní a politickou rovinu problematiky mírových sil je nesporně k ocenění. Zároveň má však tento přístup i svá úskalí a zejména klade nároky na širší znalosti mezinárodního práva a náležitě je využívat při analýze mezinárodněprávních aspektů zkoumané problematiky. Práce ve svém celku trpí i koncepční neujasněností a strukturální nevyvážeností. Chudý poznámkový aparát a nedbalá formální úprava práce rovněž k její kvalitě nepřispívají. Na druhé straně nosnost a aktuálnost tématu svědčí ve prospěch přepracování a nové předložení práce k obhajobě. V současné podobě z výše uvedených důvodů práci k obhajobě **nedoporučuji**.

V Praze dne 21.10.2012

.....
Doc. Dr. Stanislava Hýbnerová, CSc.
školitelka